

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 68/2019-46

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. marca 2019 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČIA], zastúpenej advokátom JUDr. Ľubomírom Kubošom, Bernolákova 18, Trstená, pre namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Námestovo č. k. 4 C 10/2014-93 z 13. októbra 2016, rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 5 Co 76/2017-177 z 25. apríla 2017 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Cdo 22/2018 z 11. júla 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. januára 2019 elektronickými prostriedkami doručená sťažnosť [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľka“), doplnená 21. januára 2019 pre namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len

„ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Námestovo (ďalej len „okresný súd“) č. k. 4 C 10/2014-93 z 13. októbra 2016, rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Co 76/2017-177 z 25. apríla 2017 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 7 Cdo 22/2018 z 11. júla 2018.

2. Z predloženej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 4 C 10/2014 sa sťažovateľka v postavení žalobkyne domáhala proti žalovaným – [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „žalovaný v 1. rade“), [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „žalovaná v 2. rade“) a [REDAKOVANÉ] [(ďalej aj „žalovaná v 3. rade“); spoločne so žalovaným v 1. a 2. rade aj ako „žalovaní“], určenia, že je výlučnou vlastníčkou nehnuteľnosti bližšie špecifikovanej v jej žalobe i namietaných rozhodnutiach (ďalej len „nehnutelnosť“). Žalobu skutkovo odôvodnila tým, že ako predávajúca uzatvorila 5. novembra 2010 so žalovanými v 1. a 2. rade ako kupujúcimi kúpnu zmluvu, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti. Túto zmluvu však považovala za absolútne neplatnú pre jej rozpor s dobrými mravmi v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka, a to vzhľadom na neprimerane nízku kúpnu cenu. Uzavretiu kúpnej zmluvy predchádzalo to, že v októbri 2009 navštívila geodetickú kanceláriu žalovaného v 1. rade, pretože si chcela dať zamerať pozemok. Žalovaný v 1. rade jej ale navrhol, aby mu les odpredala, pričom zneužil jej nevedomosť a nehnuteľnosť získal za nízku cenu (približne 400 000 Sk). V tom čase bola v kancelárii i žalovaná v 2. rade, ktorá ju rovnako požiadala o predaj nehnuteľnosti. Za rozpornú s dobrými mravmi považuje sťažovateľka nielen nízku kúpnu cenu, ale aj konanie žalovaných v 1. a 2. rade, keďže od nej kúpili nehnuteľnosť do podielového spoluvlastníctva na účel stavby, ktorá mala neporovnateľne vyššiu hodnotu. Keďže nedošlo k platnému prevodu vlastníckeho práva zo sťažovateľky na žalovaných v 1. a 2. rade, nedošlo podľa jej názoru ani k platnému prevodu spoluvlastníckeho podielu k nehnuteľnosti zo žalovanej v 2. rade na žalovanú v 3. rade na základe kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi nimi 9. mája 2013, a to v zmysle zásady „*nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet*“.

3. Okresný súd o návrhu sťažovateľky rozhodol rozsudkom č. k. 4 C 10/2014-93 z 13. októbra 2016 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“), ktorým žalobu zamietol a rozhodol o trovách konania. V rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia sa najskôr vysporiadal so zásadou zmluvnej voľnosti uplatňovanej v súkromnom práve, ako aj s kúpnu cenou, ktorú zákon nelimituje. V tejto súvislosti uviedol, že v zmysle § 589 Občianskeho zákonníka je potrebné cenu dojednať v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, ktorými sa rozumie najmä zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 18/1996 Z. z. o cenách v znení neskorších predpisov. Porušenie citovaného ustanovenia Občianskeho zákonníka *«zákon síce nesankcionuje neplatnosťou, avšak ide o relatívnu neplatnosť právneho úkonu podľa § 42a OZ, nie o absolútnu neplatnosť. Zákon č. 18/1996 Z.z. však v zásade neupravuje dohadovanie výšky ceny v súkromnoprávných vzťahoch týkajúcich sa prevodu nehnuteľnosti. Platné právo teda v zásade nezakazuje uzavrieť takú kúpnu zmluvu, kde kúpna cena medzi zmluvnými stranami je dohodnutá vo výške, ktorá nereflektuje reálnu trhovú hodnotu nehnuteľnosti bez ohľadu na to, či je kúpna cena dohodnutá nižšia, alebo aj vyššia ako je hodnota nehnuteľnosti. Samotný predaj veci pod cenu nerobí kúpnu zmluvu neplatnou... Samotná skutočnosť, že bola dohodnutá nízka cena, pokiaľ táto bola výsledkom zmluvného jednania účastníkov konania, sa neprieči dobrým mravom, pokiaľ na uzatvorenie zmluvy nemá vplyv i okolnosť, v dôsledku ktorej by sa takéto konanie priečilo dobrým mravom, alebo sa takýmto postupom, sledoval nemravný cieľ.»* Z vykonaného dokazovania okresnému súdu vyplynulo, že „žalobkyňa k uzavretiu kúpnej zmluvy pristúpila slobodne, mala dostatok času na rozhodnutie či kúpnu zmluvu vôbec uzavrie. Taktiež medzi nimi prebehli rokovania ohľadom kúpnej ceny. Pokiaľ žalobkyňa tvrdí, že žalovaní vedeli z titulu výkonu svojho povolania o cene pozemkov, táto skutočnosť preukázaná nebola. Žalovaný 1/ je geodetom a žalovaná 2/ bola, zamestnankyňou geodetickej kancelárie, teda ani jeden nie je znalcom z odboru oceňovania nehnuteľností a preto nebol dôvod, aby vedeli o skutočnej trhovej hodnote kupovaných nehnuteľností. Z výpovede žalobkyne vyplynulo, že žalovaný 1/ jej navrhol cenu, za ktorú by od nej odkúpil predmetnú nehnuteľnosť. Z uvedeného teda vyplýva, že žalobkyňa mala možnosť pred uzavretím zmluvy si preveriť hodnotu nehnuteľnosti, či už prostredníctvom obce, urbáru, resp. realitnej kancelárie. Taktiež z výpovede žalobkyne vyplynulo, že v čase uzatvárania

zmluvy nemala finančné problémy, pre ktoré by bola nútená nehnuteľnosti predať.“ S poukazom na tieto skutočnosti dospel okresný súd k záveru, že „*v konaní nebolo preukázané, že by uzavretá kúpna zmluva medzi žalobkyňou a žalovanými 1/ a 2/, ktorou došlo k prevodu sporných nehnuteľností bola v rozpore s dobrými mravmi a teda nebolo preukázané, že by v danom prípade išlo o absolútne neplatný právny úkon v zmysle § 39 OZ. Iný dôvod absolútnej neplatnosti žalobkyňou tvrdený nebol a súd ani iný dôvod absolútnej neplatnosti nezistil...».*

4. Proti tomuto rozhodnutiu sťažovateľka podala odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol tak, že rozhodnutie okresného súdu rozsudkom č. k. 5 Co 76/2017-177 z 25. apríla 2017 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) podľa § 387 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) potvrdil ako vecne správne.

5. Dovolanie sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu odôvodnené dovolacími dôvodmi podľa § 421 ods. 1 písm. b) a c) CSP najvyšší súd uznesením sp. zn. 7 Cdo 22/2018 z 11. júla 2018 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“) odmietol ako procesne neprípustné.

6. Sťažovateľka nasmerovala svoju ústavnú sťažnosť proti všetkým už uvedeným rozhodnutiam všeobecných súdov. Vo vzťahu k rozsudku okresného súdu namieta absenciu dôvodov, prečo nepovažoval okresný súd okolnosti, za ktorých bola kúpna zmluva uzatváraná, a to najmä využitie neskúsenosti sťažovateľky a jej nevedomosti týkajúcej sa skutočnej všeobecnej hodnoty nehnuteľnosti a zámer žalovaného v 1. a 2. rade predať túto nehnuteľnosť tretej osobe, za také, ktoré by spolu s veľmi nízkou a vysoko podhodnotenou kúpnu cenou spôsobovali absolútnu neplatnosť kúpnej zmluvy. Sťažovateľka sa nestotožnila ani s rozhodnutím krajského súdu, ktorý rozsudok okresného súdu potvrdil. Jeho odôvodneniu vyčíta rovnaký nedostatok, a vidí v ňom porušenie svojich práv. Ani najvyšší súd podľa názoru sťažovateľky neriešil ňou označenú právnu otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, t. j. „*či existenciu trestuhodného alebo opovrhnutia hodného zámeru alebo účelu predpokladá nízka alebo vysoko podhodnotená kúpna cena pozemku a tento trestuhodný alebo opovrhnutiahodný*

zámer alebo účel je ďalšou okolnosťou, za ktorej bola uzatvorená kúpna zmluva a spolu s veľmi nízkou alebo vysoko podhodnotenou kúpnu cenou spôsobujú absolútnu neplatnosť kúpnej zmluvy podľa § 39 Občianskeho zákonníka pre rozpor s dobrými mravmi“. Všeobecné súdy preto podľa názoru sťažovateľky svoje rozhodnutia presvedčivo neodôvodnili, a tým zasiahli do jej procesných práv, keďže jej neposkytli odpoveď na ňou nastolenú otázku. Zároveň, rovnako ako v podanom dovolaní, uvádza nasledujúcu argumentáciu, že „... v zmysle nemeckého právneho poriadku právne úkony, u ktorých je nápadný nepomer medzi plnením a protiplnením sú považované podľa § 138 ods. 1 BGB za neplatné právne úkony, ak k nepomeru pristúpia ďalšie okolnosti, ako napr. trestuhodný alebo opovrhnutia hodný zámer alebo účel, pričom existenciu takéhoto trestuhodného alebo opovrhnutia hodného zámeru alebo účelu predpokladá situácia, keď sú pozemky alebo vysokohodnotné predmety predávané za polovicu alebo ešte menej ich hodnoty“, čo bol podľa jej názoru aj jej prípad.

7. V závere sťažovateľka poukazuje na to, že konštatovanie porušenia jej práv nie je dostatočným zadosťučinením, pretože zdĺhavý, neefektívny a nesprávny postup všeobecných súdov a vady ich rozhodnutí negatívne ovplyvnili jej život. Sťažovateľka pociťuje krivdu, poníženie a stratu dôvery v základné zásady súdneho konania, súdny systém, spravodlivosť a vymožitelnosť ochrany porušených práv, a preto žiada priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 5 000 €.

8. Na tomto základe sťažovateľka v petite sťažnosti žiada, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo... na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo sťažovateľky na spravodlivý proces zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod č. k. 4C/10/2014 a rozsudkom Okresného súdu Námestovo č. k. 4C/10/2014-93 zo dňa 13.10.2016, postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod č. k. 5Co/76/2017 a rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 5Co/76/2017-177 zo dňa 25.04.2017 a postupom Najvyššieho súdu

Slovenskej republiky v konaní vedenom pod č. k. 7 Cdo 22/2018 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7 Cdo 22/2018 zo dňa 11.07.2018, bolo porušené.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Okresného súdu Námestovo č. k. 4C/10/2014-93 zo dňa 13.10.2016, rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 5Co/76/2017-177 zo dňa 25.04.2017 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7 Cdo 22/2018 zo dňa 11.07.2018 a vec vracia Okresnému súdu Námestovo na ďalšie konanie.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 5.000,- eur... ktoré sú Okresný súd Námestovo, Krajský súd v Žiline a Najvyšší súd Slovenskej republiky spoločne a nerozdielne povinné vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov právneho zastúpenia advokátom v sume 346.26,- eur... ktorú je Kancelária Ústavného súdu Slovenskej republiky povinná vyplatiť na účet jej právneho zástupcu...“.

II.

9. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I. § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2

zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

12. Podľa § 45 zákona o ústavnom súde je tento viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak.

13. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť

ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

15. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

16. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

17. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. k čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07) a ich prípadné porušenie možno posudzovať spoločne.

K námietke porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu

18. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

19. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd preto automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tých základných práv alebo slobôd, porušenie ktorých namieta, sa mohol sťažovateľ domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

20. Z obsahu sťažnosti a jej príloh je zrejmé, že namietaný rozsudok okresného súdu bol predmetom súdneho prieskumu realizovaného krajským súdom na základe podaného odvolania sťažovateľky. Odvolacie konanie bolo skončené namietaným rozsudkom krajského súdu. Pre rozhodnutie ústavného súdu v časti namietaného porušenia označených práv postupom okresného súdu je teda podstatné, že existoval „iný súd“, na ktorý poukazuje čl. 127 ods. 1 ústavy. To vylučuje právomoc ústavného súdu na prieskum sťažnosťou prezentovaného porušenia označených práv sťažovateľky namietaným rozsudkom okresného súdu, a preto bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

K námietke porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu

21. Ústavný súd sa musel v prvom rade zaoberať otázkou včasnosti podania ako jednou z procesných podmienok prípustnosti sťažnosti. Vychádzal pritom v zmysle rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika (sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54), ako aj ustanovenia § 124 zákona o ústavnom súde z právoplatnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu (19. november 2018), ktorým odmietol dovolanie sťažovateľky ako procesne neprípustné. Keďže podľa § 124 štvrtej vety zákona o ústavnom súde ak bol

vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku, ústavný súd považoval dvojmesačnú lehotu na podanie sťažnosti v danej veci za zachovanú.

22. Z obsahu ústavnej sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľka od ústavného súdu očakáva prehodnotenie záveru, ku ktorému dospeli všeobecné súdy v jej veci, a v súvislosti s tým namieta nedostatočné odôvodnenie napadnutých rozhodnutí, z čoho vyvodzuje porušenie jej práv.

23. Ústavný súd považuje za potrebné v prvom rade zdôrazniť, že nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zmysle svojej konštantnej judikatúry nie je ústavný súd oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležité zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (*mutatis mutandis* I. ÚS 13/00). K takému záveru však ústavný súd vo veci sťažovateľky nedospel.

24. Sťažovateľka bola presvedčená o zámere žalovaných v 1. a 2. rade využiť jej neskúsenosť alebo nevedomosť pri dojednaní kúpnej zmluvy, t. j. že sledovali nemravný cieľ, a z preukaznosti tohto zámeru vychádzala. Túto premisu spolu s nízkou kúpnou cenou považovala za podstatné okolnosti spôsobujúce absolútnu neplatnosť kúpnej zmluvy.

Okresný súd a v nadväznosti naň i krajský súd zámer žalovaných v 1. a 2. rade využiť jej neskúsenosť alebo nevedomosť pri dojednaní kúpnej zmluvy nezistili, a preto v nadväznosti na to skonštatoval, že *„Samotná skutočnosť, že bola dohodnutá nízka cena, pokiaľ táto bola výsledkom zmluvného jednania účastníkov konania tak, ako to bolo v preskúmvanej veci, sa neprieči dobrým mravom, pokiaľ na uzatvorenie zmluvy nemá vplyv i okolnosť, v dôsledku ktorej by sa takéto konanie priečilo dobrým mravom alebo sa takýmto postupom sledoval nemravný cieľ, čo ale v predmetnom konaní zistené nebolo.“*. So zreteľom na medze možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov ústavný súd po oboznámení sa s odôvodnením napadnutého rozsudku krajského súdu dospel k názoru, že obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov vychádzajúcich a nadväzujúcich na rozhodnutie súdu prvej inštancie (bod 3), krajský súd dostatočne jasne vysvetlil svoj postoj k spornej otázke a ústavný súd nezistil, že by tento záver krajského súdu bol svojvoľný alebo zjavne neodôvodnený a nevyplýva z neho ani taká aplikácia príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

25. V súvislosti s prejavom nespokojnosti sťažovateľky s napadnutým rozhodnutím krajského súdu ústavný súd poukazuje na to, že obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy strany sporu. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strán sporu, vrátane ich dôvodov a námietok. Procesný postoj strán sporu zásadne nemôže bez dokazovania preukazujúceho ich tvrdenia implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať ich návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Všeobecný súd je však povinný na tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom strana sporu uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu (m. m.

IV. ÚS 329/04, II. ÚS 106/05, III. ÚS 32/07, III. ÚS 302/09, III. ÚS 75/2010). Tomuto postupu učinil podľa názoru ústavného súdu krajský súd zadosť.

26. Na základe uvedeného ústavný súd posúdil námietku sťažovateľky vzťahujúcu sa k rozsudku krajského súdu ako zjavne neopodstatnenú a podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde sťažnosť v uvedenej časti z tohto dôvodu odmietol.

K námietke porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

27. Sťažovateľka ústavnou sťažnosťou namieta napokon aj uznesenie najvyššieho súdu, ktorým bolo odmietnuté jej dovolanie ako procesne neprípustné. Aj tomuto rozhodnutiu vyčíta najmä nedostatok odôvodnenia vo vzťahu k ňou nastolenej právnej otázke, ktorú najvyšší súd v doterajšej svojej praxi neriešil a nevyriešil ju ani v jej veci. Táto právna otázka sa stala nosným argumentom nielen podaného dovolania sťažovateľky, ale aj samotnej ústavnej sťažnosti, z čoho vyplýva, že aj od ústavného súdu očakáva jej zodpovedanie.

28. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že do obsahu práva na súdnu ochranu patrí nepochybne aj ochrana, ktorá sa strane sporu poskytuje v dovolacom konaní. Sťažovateľka odôvodnila dovolanie nesprávnym právnym posúdením veci krajským súdom s poukazom na § 421 ods. 1 písm. b) a c) CSP. Najvyšší súd najskôr predostrel logiku dovolacích dôvodov v tom zmysle, že „*pokiaľ procesná strana v dovolaní tvrdí, že daná právna otázka ešte nebola dovolacím súdom vôbec riešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP), nemôže zároveň tvrdiť, že dovolacími senátmi najvyššieho súdu je rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP). Dovolací súd totiž nemôže rozhodovať rozdielne za súčasnej existencie stavu, keď rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.*“. Pokiaľ ide o samotné posúdenie dovolacích dôvodov, najvyšší súd uviedol, že sťažovateľka nevymedzila dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP spôsobom vyplývajúcim z § 432 ods. 2 CSP, teda

neuviedla konkrétne, ktorú právnu otázku riešil krajský súd nesprávne a v čom táto nesprávnosť spočíva, ale podstatou jej námietok bolo „*nesprávne hodnotenie dôkazov súdmi v základnom konaní, tvrdiac, že v konaní bol preukázaný opovrhnutiahodný zámer žalovaných 1/ a 2/ využiť jej neskúsenosť a nevedomosť pri dojednávaní kúpnej zmluvy a odvolací súd ho nepovažoval za ďalšie okolnosti, ktoré spolu s nízkou cenou spôsobujú absolútnu neplatnosť kúpnej zmluvy. Namietala teda skutkové závery, ktoré nie je dovolací súd oprávnený preskúmať, pretože v zmysle § 442 CSP je viazaný skutkovým stavom, z ktorého vychádzal odvolací súd. V nadväznosti na uvedené považuje dovolací súd za potrebné zdôrazniť, že na to, aby určitá otázka mohla byť z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 CSP relevantná, musí mať zreteľné charakteristické znaky v tom zmysle, že je to otázka právna a nie skutková a musí byť vymedzená jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť a následne dôvodnosť dovolania, čo v danom prípade vzhľadom na obsah dovolania splnené nebolo.*“. Sťažovateľka však podľa názoru najvyššieho súdu spochybňovala nastolenou „*právnou otázkou*“ skutkové závery, nie právne posúdenie veci. Z obsahu odôvodnenia rozsudku krajského súdu si najvyšší súd ozrejnil, že krajský súd „*nepovažoval za preukázanú okolnosť, v dôsledku ktorej by sa konanie strán zmluvy prialo dobrým mravom alebo by sa ním sledoval nemravný cieľ. Dovolateľka však túto okolnosť považuje za preukázanú, z nej vyvodzuje neplatnosť zmluvy a s poukazom na túto premisu i formuluje právnu otázku.*“. Nadväzne najvyšší súd uzavrel, že „*... Súd pri právnom posúdení veci... rieši právne otázky, nie skutkové, preto nemožno dovolanie podané pre nesprávne právne posúdenie veci odôvodniť spochybnením skutkových záverov odvolacieho súdu, ktorých riešenie predchádzalo riešeniu právnych otázok.*“.

29. Dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. c) sťažovateľka vymedzila v podstate totožnou právnou otázkou, ktorá mala byť najvyšším súdom rozhodovaná rozdielne. Poukázala na jediné rozhodnutie najvyššieho súdu (sp. zn. 2 MCdo 9/2014 z 29. septembra 2015, ktoré označila nesprávne, pozn.) a odkázala na nemecký právny poriadok. Najvyšší súd nevzhladol prípustnosť dovolania ani v tejto časti, pretože sťažovateľka neoznačila rozhodnutia, v ktorých mal najvyšší súd rozdielne riešiť ňou nastolenú právnu otázku a „*nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach, ktoré*

rozhodnutia mala dovolateľka na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo byť neefektívne a nedosahujúce zákonom určený cieľ“.

30. Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa v civilnom súdnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých všeobecný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá civilného konania, vrátane dovolacích konaní. Samotná otázka posúdenia podmienok pre uskutočnenie dovolacieho konania vrátane posúdenia otázky prípustnosti dovolania patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho. Posúdenie tejto otázky je vecou zákonnosti a jej vyriešenie v súlade s ustanoveniami Civilného sporového poriadku (účinného od 1. júla 2016), ktoré v zmysle čl. 46 ods. 4 ústavy majú ustanovovať podrobnosti o realizácii základného práva na súdnu ochranu vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 ústavy, v konečnom dôsledku nemôže viesť k záveru o porušení označeného práva sťažovateľky.

31. Podľa názoru ústavného súdu sa najvyšší súd neodmietol zaoberať dovolaním sťažovateľky, ktorým napadla rozsudok krajského súdu, jej dovolanie riadne preskúmal, keďže však prípustnosť dovolania nebolo možné vyvodiť ani z § 421 ods. 1 písm. b) CSP, ani z § 421 ods. 1 písm. c) CSP, následne sformuloval svoj záver o neprípustnosti podaného opravného prostriedku a rozhodol o ňom spôsobom, ktorý mu Civilný sporový poriadok prostredníctvom § 447 písm. c) a f) vyslovene umožňuje. Ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu (v medziach posudzovanej prípustnosti dovolania, pozn.) nemajúci oporu v procesných kódexoch. Posúdenie splnenia zákonných predpokladov (podmienok) prípustnosti dovolania s negatívnym výsledkom nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa v prípade, ak zákonné pravidlá dovolanie nepripúšťajú (mutatis mutandis IV. ÚS 35/02).

32. Na podklade týchto skutočností ústavný súd odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde aj túto časť sťažnosti z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

33. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. marca 2019